

Sygn. akt II CSK 90/19

POSTANOWIENIE

Dnia 5 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku A. A. i K.T. A.
przy uczestnictwie B. C., J. C., A. K., D. R. K.
o zniesienie współwłasności nieruchomości,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 września 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 14 września 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddała wniosek wnioskodawców o zasądzenie od uczestników postępowania zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 14 września 2018 r. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołali się na wystąpienie dwóch istotnych zagadnień prawnych. Pierwsze z zagadnień polega na pytaniu, czy, skoro art. 625 k.p.c. dopuszcza sądowe zniesienie współwłasności nieruchomości przez jej sprzedaż w drodze licytacji publicznej, a ostateczna cena tej nieruchomości zostaje ustalona według ceny najwyższej zaoferowanej przez licytanta, to w postępowaniu o zniesienie współwłasności nieruchomości sąd - w zakresie zasądzania spłat i dopłat - związany jest wartością nieruchomości ustaloną przez rzeczoznawcę majątkowego po myśli art. 151 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 2204 ze zm.) nawet, jeśli uczestnik postępowania, po dokonanej przez rzeczoznawcę wycenie, złoży do sądu wnioski o przyznanie mu prawa własności nieruchomości oraz o zasądzenie od niego na rzecz pozostałych uczestników postępowania spłaty obliczonej od zaoferowanej przez niego wyższej niż wynikająca z wyceny rzeczoznawcy majątkowego wartości, i czy zaoferowanie przez uczestnika postępowania działowego spłaty wyższej niż wynikająca z wyceny rzeczoznawcy majątkowego może być uznane przez sąd za kryterium tego, komu

przysądzić prawo własności rzeczy. Drugie z zagadnień prawnych dotyczy tego, czy, jeżeli w ramach prowadzonego postępowania o zniesienie współwłasności nieruchomości, gdzie udział we współwłasności nieruchomości wynoszący $\frac{1}{2}$ przypada jednemu współwłaścicielowi, zaś pozostały udział we współwłasności tej nieruchomości przypada współwłaścicielom, których poszczególne udziały są niższe niż $\frac{1}{2}$, ale ich suma wynosi $\frac{1}{2}$ i działającym wspólnie i zgodnie co do sposobu zniesienia współwłasności, wtedy przesłanką ustalenia przez Sąd, któremu współwłaścicielowi prawo własności nieruchomości przysądzić, powinna być wola większości uczestników postępowania posiadających łącznie $\frac{1}{2}$ udziału we współwłasności według ilości współwłaścicieli, czy też decydującym kryterium powinna być wola właściciela posiadającego najwyższą ilość udziałów we współwłasności nieruchomości wyrażoną ułamkiem.

Istotność zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Zaprezentowane twierdzenia skarżących nie wystarczają do wykazania, by w sprawie doszło do wątpliwości, które mogłyby wyczerpywać przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1) k.p.c. Przedstawione pytania zostały zredagowane w sposób odbiegający od istoty przedstawionej przesłanki przysądu, ponieważ stopień ich skonkretyzowania oraz osadzenie w stanie faktycznym sprawy wskazują w rzeczywistości na dążenie do uzyskania odpowiedzi związanej z oceną trafności kwestionowanego rozstrzygnięcia.

Przy zniesieniu współwłasności rzeczy, w tym nieruchomości, sąd dokonując wyboru sposobu jej zniesienia, musi kierować się wskazaniami wynikającymi z art. 211 i nast. k.c. i uwzględniać wszystkie okoliczności mające znaczenie dla interesu społeczno-gospodarczego współwłaścicieli, stanu oraz przeznaczenia rzeczy. W wypadku przyznania rzeczy jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych współwłaścicieli lub podziału rzeczy i konieczności ustalenia dopłat w grę wchodzi ustalenie wartości rzeczy i udziałów współwłaścicieli. Wymaga to skorzystania z dowodu z opinii biegłego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1998 r., I CKN 489/97, nie publ.). Decydując się na przyznanie rzeczy jednemu ze współwłaścicieli sąd musi uwzględniać okoliczności sprawy, do których można zaliczyć także tę okoliczność, że dany współwłaściciel oferuje spłatę wyższą niż wynikająca z wartości rzeczy ustalonej przez biegłego. Okoliczność ta sama przez się nie może mieć jednak znaczenia wyłącznego i decydującego. Ponadto nie budzi wątpliwości, że, jeżeli nie jest możliwy podział rzeczy na części odpowiadające wysokości udziałów uczestników postępowania, to pierwszeństwo przyznania rzeczy przysługuje podmiotom, których udziały przewyższają udziały innych uczestników (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 1975 r., III CRN 182/75, nie publ.; z dnia 10 grudnia 1999 r., II CKN 635/98, nie publ.; z dnia 7 lipca 2000 r., III CKN 278/00, nie publ.). Jest przy tym oczywiste, że, jeżeli z jednej strony w grę wchodzi przyznanie rzeczy do majątku wspólnego małżonkom mającym udział we współwłasności w 1/2 części, a z drugiej strony czworgu innym współwłaścicielom, posiadającym także łącznie udział we współwłasności w 1/2 części i mającym jedynie wspólne stanowisko w sprawie, to przyznanie rzeczy małżonkom z zasądzeniem spłat na rzecz pozostałych współwłaścicieli może być uznane za uzasadnione. Ocena okoliczności decydujących o przyznaniu rzeczy jednemu ze współwłaścicieli należy do sądów rozpoznających sprawę merytorycznie i jej podważenie przez sąd kasacyjny wchodzi w rachubę tylko wtedy, gdyby była ona rażąco błędna lub oparta na stwierdzeniach oczywiście sprzecznych z dokonanyimi ustaleniami (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2003 r., IV CKN 13/01, nie publ.).

Przedstawione przez skarżących wątpliwości nie mogą być wobec tego uznane za takie, które kwalifikują się do kategorii istotnych zagadnień prawnych, wymagających uogólnionego rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.).

Według Sądu Najwyższego w sprawie nie zachodziły podstawy do odstąpienia od zasady wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c., wobec czego wniosek wnioskodawców o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania od skarżących został oddalony (por. postanowienie z dnia 9 grudnia 1999 r., III CKN 497/98, OSNC 2000, nr 6, poz. 116).

jw

l.n